

בתוך הטבעת הגדולה שהיא סוף המקום הכשר לשחיטה, ואחר
 שחיטת רוב הקנה, יצא ממקום השחיטה והגרים שלישי מחוץ לטבעת
 לצד הראש, דרפנן סברי, בולח שחיטה פעינן – כל השחיטה
 צריכים שתהיה בטבעת גדולה, ורבי יוסי ברבי יהודה סבר, רובו
 של הסימן נחשב ככולו, וכיון ששחט את רוב הקנה כדון, נחשב כבר
 כאילו גמר את השחיטה, ומה שהמשיך בשחיטה מחוץ לטבעת, הרי
 זה כאילו חותך בבשר בהמה שחוטתה. אבל הגרים שלישי בתחילת
 השחיטה, ושחט אחר כך שלישי במקום הראוי, דברי הכל
 פסולתה. משום דכי נפקא חיותה – בשעה שיוצא החיות של
 הבהמה, שהוא בעת חיתוך רוב הסימן, פעינן רובא בשחיטה – צריך
 שיהיה נחתך כל אותו הרוב על ידי שחיטה כשרה, ולפיכך – ואין רוב
 בכשרות. שכאשר השליש הראשון נחתך שלא במקום הראוי
 לשחיטה ואחר כך משלים במקום שחיטה, נמצא שבשעה שנשחט
 רוב הסימן, דהיינו ששחט מעט במקום הכשר והשלים שחיטת רוב
 הקנה, מסתלקת חיות הבהמה על ידי שחיטה שרובה היה במקום
 פסול. ולא מועיל מה שממשיך עוד לשחוט שיהא רוב במקום כשר,
 כיון שכבר נסתלקה חיותה בפסול. ולדברי הכל שחיטתו פסולה.
 רב חסדא חולק על דברי רב הונא, ומבקש להעמיד מחלוקתם באופן
 הפוך: אמר ליה רב חסדא לרב הונא, אדרבה, לימא מר אפכא –
 יאמר הרב להיפך, מחלוקת רבנן ורבי יוסי, נאמרה דווקא בשחיתים
 שלישי בתחילת השחיטה, ושחט אחר כך שלישי במקום כשר,
 דרבי יוסי ברבי יהודה סבר, מידי דהוה אחצי קנה פגום – שאופן
 זה הרי הוא כדבר המבואר בברייתא לקמן (נח) שאם היה חצי הקנה
 חתוך שלא על ידי שחיטה, והוסיף ושחט שם כל שהוא והשלימו
 לרוב, שחיטתו כשרה הואיל וגמרה בכשרות, אף על פי שאותו הרוב
 שיוצאת בו החיות לא נחתך כולו על ידי שחיטה. וסובר רבי יוסי ברבי
 יהודה שאף כאן יהיה כדון הוה, שכיון שנגמרה השחיטה בכשרות
 שחיטתו כשרה. ודרפנן סוברים שיש לחלק בין הנידון שלנו לחצי קנה
 פגום, משום דהתם כל החתך הוא במקום שחיטה, ולכן שחיטתו
 כשרה, ואילו התם בהגרמה, בשעה שמסתלקת חיותה רוב החתך
 הוא לאו במקום שחיטה, ולפיכך יש לפסולה. אבל באופן
 שבתחילה שחט בכשרות שלישי, ואחר כך הגרים שלישי, דברי
 הכל שחיטתו כשרה, דהא תנן, רובו של כל אהד מן הסימנים
 כמותו – אם שחט רובו של סימן הרי זה כאילו שחט כולו. ואף כאן
 כיון ששחט את רוב הסימן במקום הכשר, נסתיימה כבר השחיטה
 בכשרות קודם שהגרים.
 רב יוסף דוחה את ראיית רב חסדא, ומתיר את דברי רב הונא: אמר
 ליה רב יוסף לרב חסדא, מאן נימא לן – מי יאמר לנו דההוא רובא
 דהתם – שאותה משנה לקמן שהכשירה בשחיטת רוב הסימן, לאו
 רבי יוסי ברבי יהודה קתני לה – שנה אותה, דלמא – שמא רבי
 יוסי ברבי יהודה קתני לה, אבל רבנן חולקים גם על המשנה הזאת
 ומצריכים אכן שישחוט את כל הסימן. וכן בהגרים שלישי אחר
 השחיטה, יסברו ששחיטתו פסולה.
 משא ומתן בדברי רב יוסף: אמר ליה אביי לרב יוסף, אמנו כל רובי
 דעלמא – וכי כל המקומות ששנינו שיש ללכת אחר הרוב, דווקא
 רבי יוסי ברבי יהודה קתני להו, וחכמים חולקים בכולם. אמר ליה
 רב יוסף לאביי, אמא, מה שהקשיתי שמא רבי יוסי ברבי יהודה לברו
 שנה את הדין שרובו ככולו ואילו חכמים חולקים עליו, רובא
 דשחיטה קאמינא – ברוב שבדיני שחיטה אמרת, דשמענא להו
 דפלגי – שהרי שמענו במשנתנו שנחלקו בענין זה, שלחכמים לא
 כשר אלא אם נשאר כדי רוחב חוט בכל היקף הטבעת, ולא די
 כשנשאר רוב היקף.
 הגמרא מבאיה שיש שלמדו מחלוקת זו של רב הונא ורב חסדא
 בנוסח אחר: לישנא אחרתא אמרי לה שכך נאמרה מחלוקת
 האמוראים כיצד יש להעמיד את מחלוקת רבנן ורבי יוסי ברבי
 יהודה, אמר רב הונא אמר רב אסי, מחלוקת רבנן ורבי יוסי
 נאמרה דווקא באופן שהגרים שלישי בתחילת השחיטה, ושחט אחר
 כך שלישי במקום כשר, דרבי יוסי ברבי יהודה סבר, מידי
 דהוה אחצי קנה פגום – שאופן זה הרי הוא כדבר המבואר בברייתא

והלכתא, השוחט משיפוי בובע ולמטה – מהמקום שהולך ונעשה
 צר בכובע ולמטה כלפי הגוף, שחיטתו כשרה, והיינו – וזהו כדעת
 האומרים דשייר פחימי כשרה, שמקום החיטי הוא המקום שמשפוי
 כובע ולמטה.

רב נחמן אביש – הכשיר למקום שחיטה, משיפוי בובע ולמטה.
 אמר ליה רב חנן בר רב קטינא לרב נחמן, כמאן – כדעת מי אתה
 סובר להכשיר במקום זה, הרי אין זה לא דרפנן ולא רבי יוסי ברבי
 יהודה, שהרי לא הכשירו אלא בשוחט בטבעת הגדולה, ונחלקו אם
 הגרים לאחר ששחט רוב בתוך הטבעת, ומבואר שלדעתם אין
 השחיטה כשרה אלא בתוך הטבעת הגדולה, ולא בכובע שלמעלה
 ממנה. אמר ליה רב נחמן, אמא לא תילק דענא – איני יודע מדעת
 רבנן שהצריכו לחלק את כל הטבעת ולשייר קצת מהטבעת כלפי
 הראש על פני כולה, ולא תילק דענא – ואף איני יודע מדעת רבי
 יוסי ברבי יהודה שהכשיר אף באופן שמבלק הסימנים, דהיינו
 שמחריב הסימן, ששוחט קצת בתוך הטבעת והשאר מחוץ לטבעת,
 אלא אמא שמעתיא דענא – יודע אני שמדעת האמוראים
 המכשירים אף יותר מכך, וכמו דאמר רבי הוה בר אבא אמר רבי
 יוחנן, ואמרי לה אמר רבי אבא בר ובהא אמר רבי חנינא, ואמרי
 לה אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי, משיפוי בובע
 ולמטה כשרה.

מימרא נוספת בדין זה: ואמר רבי יהושע בן לוי, מוגרמת דרפנן –
 אותה שחיטה הפסולה משום 'הגרמה' לדעת רבנן, דהיינו שלאחר
 ששחט רוב הטבעת הגדולה הגרים אל מחוץ לטבעת, כשרה היא
 לרבי יוסי ברבי יהודה, שלדעתו לאחר ששחט את רוב הסימן אין
 לאסור משום הגרמה, ודרבי יוסי ברבי יהודה – ואותה שחיטה
 הפסולה משום 'הגרמה' לדעת רבי יוסי ברבי יהודה, דהיינו ששחט
 רובה או כולה למעלה מהטבעת הגדולה, כשרה היא לרבי חנינא
 בן אנטיגנוס, שלדעתו אף מעל הטבעת הגדולה מקום שחיטה היא,
 וכמו שנתבאר לעיל.

הגמרא דנה בדברי רבי יהושע בן לוי. ושאלת הגמרא: פשיטא הוא
 דבר זה, ומה דבר אבי יהושע בן לוי לחדש בכך. משיבה הגמרא: מהו
 דתימא – היה מקום לומר שרבי חנינא בן אנטיגנוס שהעיד
 בברייתא לעיל (נח) על מוגרמת שהיא כשרה, אדרפנן קאי – עולה
 הוא על אותה מוגרמת שפסלו רבנן, דהיינו שהגרים לאחר ששחט
 רוב בתוך הטבעת הגדולה, ועל אופן זה העיד רבי חנינא שכשרה
 היא, אך באופן שהגרים לפני ששחט את הרוב בתוך הטבעת, או
 באופן ששחט מעל הטבעת הגדולה אינו מכשיר, קא משמע לן רבי
 יהושע בן לוי שאף על אותה מוגרמת הפסולה לדעת רבי יוסי ברבי
 יהודה עולה רבי חנינא והעיד עליה להכשירה, שלדעתו מקום
 השחיטה היא עד שיפוי הכובע.

שואלת הגמרא: ואימא תני רבי – ומנין באמת שלא זו היתה כוונת
 רבי חנינא, אולי נאמר שאכן דיבר על אותה המוגרמת לדעת רבנן
 שכשירה היא לדעתו, אך לעולם אינו מכשיר את השחיטה מעל
 הטבעת הגדולה. משיבה הגמרא: אם בן, 'העיד עליה' מיבעי ליה
 – לא היתה צריכה הברייתא לומר 'העיד על מוגרמת שהיא כשרה,
 אלא היתה צריכה לומר 'העיד עליה', שהרי לפני כן הוזכרה
 בברייתא דעת רבנן שהמוגרמת פסולה, ועל זה עולה רבי חנינא.
 וממה שהאריכה הברייתא לומר 'העיד על מוגרמת שהיא כשרה'
 בהכרח הכוונה לומר שאף על המוגרמת של רבי יוסי ברבי יהודה
 חולק רבי חנינא ומכשיר.

פוסקת הגמרא: והלכתא ברבי חנינא בן אנטיגנוס המכשיר את
 השחיטה עד שיפוי כובע, משום דקאי רב נחמן בנותיה – שאף רב
 נחמן פוסק כמותו, וכמו שהובא לעיל.

ענה דנה הגמרא בבואור מחלוקת רבנן ורבי יוסי: שנינו במשנה (נח)
 שלדעת תנא קמא אפילו שחט רוב הקנה בטבעת העליונה ורק
 במיעוטו הגרים חוץ למקום שחיטה הרי זה הגרמה הפוסלת, ולרבי
 יוסי ברבי יהודה כל ששחט רוב הקנה במקום הראוי לשחיטה,
 שחיטתו כשרה. אמר רב הונא אמר רב אסי, מחלוקת רבנן ורבי
 יוסי נאמרה דווקא באופן שבתחילה שחט שלישי של הקנה

28 הגמרא דנה בשני אופני שחיטה שנעשו בחלקם שלא במקום הכשר
 29 לשחיטה: הַגְּרִים שְׁלִישׁ, ובאמצע השחיטה פנה למקום הכשר וְשָׁחַט
 30 שְׁלִישׁ כראוי, ולבסוף שוב יצא ממקום שחיטה והַגְּרִים שְׁלִישׁ. נחלקו
 31 בזה אמוראים, רַב הוּנָא אָמַר רַב, בהמה זו כְּשֶׁרָה, וְרַב יְהוּדָה אָמַר
 32 רַב, בהמה זו מְרַפָּה. ומבאר הגמרא את טעמיהם, רַב הוּנָא אָמַר
 33 רַב כְּשֶׁרָה, כִּי נִפְקָא חַיּוֹתָא – כאשר יוצאת חיות הבהמה, כְּשֶׁחִיטָהּ
 34 קָא נִפְקָא – על ידי שחיטה היא יוצאת, שחיות הבהמה מסתלקת
 35 בשחיטת רוב הסימן, ובגמר שחיטת רוב הסימן שהיא בשליש השני,
 36 עומד הסכין במקום הכשר לשחיטה. רַב יְהוּדָה אָמַר רַב מְרַפָּה,
 37 כְּעֵינָן רּוּבָא כְּשֶׁחִיטָהּ – צריך שרוב הסימן ישחט בכשרות, וְלִיכָא –
 38 אין את זה כאן, שהרי רק שליש נשחט בכשרות.
 39 הגמרא דנה באופן נוסף: שָׁחַט שְׁלִישׁ ראשון כראוי, וְהַגְּרִים בְּשְׁלִישׁ
 40 האמצעי, וחזר וְשָׁחַט שְׁלִישׁ האחרון כראוי, רַב יְהוּדָה אָמַר רַב
 41 כְּשֶׁרָה. מפני שהרוב נשחט בכשרות. אָתּוּ שְׁיִלוּהָ – באו ושאלו את
 42 ההלכה באופן זה לְרַב הוּנָא, אָמַר לְהוּ מְרַפָּה. שָׁמַע רַב יְהוּדָה אֵת
 43 תשובת רב הונא, אִיקְפֵּד – הקפיד עליו ואָמַר, מְרַפָּנָא וּמְכַשֵּׁר
 44 הוּא מַטְרִיף – את אשר הטרפתי הוא מכשיר ואת אשר הכשרתי
 45 הוא מטריף.
 46 אָמַר רַב הוּנָא כששמע שהקפיד עליו רב יהודה, שְׁפִיר קָא מִיקְפֵּד
 47 – נכון הוא מקפיד, לפי שהוראתו היא הנכונה משני טעמים, חָדָא –
 48 האחת, דְּאִיהוּ שְׁמִיעַ לִיה מִיְנִיה דְּרַב וְאָנָּא לֹא שְׁמִיעַ לִי – הוא
 49 שמע הוראה זו ושחט שליש הגרים שליש ושחט שליש, כשרה מרב,
 50 ואני לא שמעתי, שמסברתי אמרתי שהיא טריפה, והוראת רב עדיפה
 51 מסברתי, וְעוּד, הָאִיכָא רּוּבָא – הרי באופן זה נחתך רוב הסימן
 52 כְּשֶׁחִיטָהּ כראוי, ומסתבר שתהיה כשרה.
 53 אָמַר לִיה רַב חֲסֵדָא לרב הונא, לֹא תַהְדַּר בָּךְ – אל תחזור כך ממה
 54 שהורית לפסול כשהגרים בשליש האמצעי,

1 לקמן (פח.) שאם היה חצי הקנה חתוך שלא על ידי שחיטה, והוסיף
 2 ושחט שם כל שהוא והשלימו לרוב, שחיטתו כשרה הואיל וגמרה
 3 בכשרות, אף על פי שאותו הרוב שיוצאת בו החיות לא נחתך כולו
 4 על ידי שחיטה. וסובר רבי יוסי ברבי יהודה שאף כאן יהיה כדין הזה,
 5 שכיון שנגמרה השחיטה בכשרות שחיטתו כשרה. וְרַבְּנָן סוברים
 6 שיש לחלק בין הנדון שלנו לחצי קנה פגום, משום דְּהָתָם כל החתך
 7 הוא בְּמָקוֹם שְׁחִיטָה, ולכן שחיטתו כשרה, ואילו הַכָּא בהגרמה,
 8 בשעה שמסתלקת חיותה רוב החתך הוא לְאֹ בְּמָקוֹם שְׁחִיטָה,
 9 ולפיכך יש לפוסלה. אָבֵל באופן שבתחילה שָׁחַט בכשרות שְׁנֵי
 10 שְׁלִישׁ, ואחר כך הַגְּרִים שְׁלִישׁ, דְּבָרֵי הַכֹּל שחיטתו כְּשֶׁרָה, דְּהָא
 11 תַּנּוּ, רּוּבָא שָׁל כֹּל אֶחָד מִן הַסִּימָנִים כְּמוֹהוּ – אם שחט רובו של סימן
 12 הרי זה כאילו שחט כולו. ואף כאן כיון ששחט את רוב הסימן במקום
 13 הכשר, נסתיימה כבר השחיטה בכשרות קודם שהגרים.
 14 משא ומתן בדברי רב הונא: מִתְקִיף לֵיה רַב חֲסֵדָא על ראייתו של
 15 רב הונא, מֵאֵן לִימָא לָן – מי יאמר לנו דְּהָהוּא רּוּבָא דְּהָתָם –
 16 שאותה משנה לקמן שהכשירה בשחיטת רוב הסימן, לֹאֹ רַבִּי יוֹסִי
 17 כְּרַבִּי יְהוּדָה קְתַנֵּי לֵיה, דְּלִמָּא – שמא רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי יְהוּדָה קְתַנֵּי
 18 לֵיה, אבל רבנן חולקים גם על המשנה הזאת ומצריכים אכן שישחוט
 19 את כל הסימן. וכן בהגרים שליש אחר השחיטה, יסברו ששחיטתו
 20 פסולה. אָמַר לִיה רַב יוֹסִיף לרב חסדא, אָטוּ כָּל רּוּבֵי דְּעִלְמָא – וכי
 21 כל המקומות ששנינו שיש ללכת אחר הרוב, דווקא רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי
 22 יְהוּדָה קְתַנֵּי לֵיה, וחכמים חולקים בכולם. אָמַר לִיה רב חסדא, אָנָּא,
 23 מה שהקשיתי שמא רבי יוסי ברבי יהודה לבדו שנה את הדין שרובו
 24 ככולו ואילו חכמים חולקים עליו, רּוּבָא דְּשְׁחִיטָה קְאָמִינָא – ברוב
 25 שבדיני שחיטה אמרתי, דְּשְׁמַעְנָא לְהוּ דְּפִלְיֵי – שהרי שמענו
 26 במשנתנו שנחלקו בענין זה, שלחכמים לא כשר אלא אם נשאר כדי
 27 רוחב חוט בכל היקף הטבעת, ולא די כשנשאר רוב היקף.

59 שחיטה, וְלֹא שָׁחַט כְּשִׁיעוּר, נִמְצָא שְׁלֵא עָשָׂה כְּלוּם, שְׁהָיָה אִין
60 החיות מסתלקת בשחיטת חצי הקנה ועדיין הוא כשלם, כִּי נִפְקָא
61 חַיֹּתָא, בְּיָדָא דְעוֹבֵד בּוֹכְבִּים קָא נִפְקָא, שְׁכַשְׁבָּא הָעוֹבֵד כּוֹכְבִּים
62 והוסיף לחתוך אחריו, נחשב כאילו עשה את כל השחיטה כיון שעל
63 ידו נסתלקה חיות הבהמה. אִילָּא הָכָא כְּשִׁחַט וּפְגַע בְּנֶקֶב, מִכְּבִּיר
64 ו-הרי'ן מִשְׁחַט שְׁחִיטָה כֵּל מָה שְׁהִיָּה שְׁלֵם בְּקֵנָה, והוא הוציא את חיות
65 הבהמה, כיון שפגם בחצי הקנה אינו מטרף וכשבא לשחוט היה
66 נחשב הקנה כשלם, מָה לִּי אִם הִתְחִיל הַשְׁחִיטָה בְּמִקּוּם נֶקֶב, מָה
67 לִי אִם הִתְחִיל מִן הַצַּד הַשְּׁלֵם וְאַחַר כֵּן פָּגַע בּוֹ נֶקֶב, בְּשֵׁנִיָּה הוּא
68 סילק את חיות הבהמה, ושחיטתו כשירה.

משנה

69 המשנה מבארת חילוקים בין שחיטה למליקה: הַשְׁחִיטָה את הסימנים
70 מִן הַצַּדִּין שֶׁל הַצּוּאָר, ולא מהצואר עצמו כדרך השוחטים,
71 שְׁחִיטָתוֹ בְּשֵׁרָה. הַמּוֹלֵק קִרְבֹּנֹת הָעוֹף שְׁדִינָן בְּמִלְקָה, מִן הַצַּדִּין,
72 מְלִיקָתוֹ פְּסוּלָה. שְׁנֵאמַר בְּמִלְקָה (ירקא ה' ח) 'ממול ערפו', מאחוריו
73 דווקא. הַשְׁחִיטָה מִן הָעוֹרָף – מִתַּחַת לְעוֹרָף, כְּלוּמַר מֵאַחֲרֵי הַצּוּאָר,
74 שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה, שְׁנֵטְרַפְתָּ הַבְּהֵמָה בְּשִׁבְרֵת הַמִּפְרָקֵת קוּדָם
75 שְׁנִשְׁחַטִּים הַסִּימָנִים. הַמּוֹלֵק מִן הָעוֹרָף, שְׁחַתָּךְ אֶת הַבָּשָׂר הַמִּפְרָקֵת
76 וְכָךְ הִיָּע לְסִימָנִים, מְלִיקָתוֹ בְּשֵׁרָה לְכַתּוּבָה, שְׁכַךְ מִצוֹת מִלְקָה.
77 הַשְׁחִיטָה מִן הַצּוּאָר תַּחַת הַגְּרוֹן כְּדֵרֵךְ שְׁחִיטָה, שְׁחִיטָתוֹ בְּשֵׁרָה.
78 הַמּוֹלֵק מִן הַצּוּאָר, מְלִיקָתוֹ פְּסוּלָה, שְׁאִין זֶה 'ממול ערפו', שהוא
79 דווקא מאחוריו. שְׁכַל הָעוֹרָף בְּשֵׁרָה לְמִלְקָה, וְכָל הַצּוּאָר בְּשֵׁרָה
80 לְשְׁחִיטָה. נִמְצָא הַמִּקּוּם שֶׁבְּשֵׁרָה בְּשְׁחִיטָה פְּסוּלָה, וְהַבְּשֵׁרָה
81 בְּמִלְקָה פְּסוּלָה בְּשְׁחִיטָה.

נמרא

84 שנינו במשנה: 'השוחט מן העורף'. מבררת הגמרא: מָה אֵי עוֹרָף,
85 אֵילִימָא עוֹרָף מִמֶּש, החלק האחורי העליון של הראש שכנגד
86 הפנים, מָה אֵרִיא – למה דווקא השוחט בעורף פסול, אִפִּילוּ מוֹלֵק
87 שם נמי פסול, שְׁהָיָה בְּמִלְקָה 'ממול ערפו' אִמְרַר רַחֲמֵינָא (ירקא שם),
88 וְלֹא בְּעַרְפוֹ. אֵילָּא מָה עוֹרָף, מִמּוֹל עוֹרָף, הַמִּקּוּם שְׁאֲחֹרֵי הַצּוּאָר,
89 שהוא ממול ו-כנגד העורף, בְּדִקְתָּנִי בְּסִיפָא, 'כל העורף בשר
90 לְמִלְקָה', ואם הכוונה לעורף ממש, דהיינו מאחורי הראש נגד
91 הפנים, מהי הלשון 'כל העורף', הרי אין זה אלא מקום מועט, ומוכח
92 שהכוונה ל'מול העורף', שהוא מקום ארוך וכולו בשר למליקה.
93 מקור למקום המליקה: מְנַהֲנֵי מִיָּלִי שֶׁהַמִּלְקָה הִיא אַחֲרֵי הַצּוּאָר,
94 דְתַנּוּ רַבְּנָן, נֵאמַר (ירקא ה' ח) 'וְנִמְלַק אֶת רִאשׁוֹ מִמּוֹל עַרְפוֹ', מוֹל
95 הָרִאשָׁה אֶת הָעוֹרָף – כִּנְגַד הָעוֹרָף בְּמִקּוּם שְׁרֹאָה אֶת הָעוֹרָף שְׁהוּא
96 החלק האחורי שכנגד הצואר. וְכֵן הוּא אֹמְרַר (במדבר כב ח), 'וְהָיָה
97 יָשֵׁב מִמֵּילָּא', הרי ש'מול' הוא כנגד במקום סמוך הרואה את המקום
98 ההוא. וְאֹמְרַר פְּסוּק נוֹסֵף (ירמיה ב כב) 'כִּי פָּנָי אֵלֵי עוֹרָף וְלֹא פָּנִים',
99 וממה שלא נאמר 'עורף ולא צואר' הרי ש'עורף' הוא הצד האחורי
100 של הפנים, ואם כן ממול העורף הפונה למקום הרואה את העורף
101 והיינו כנגד הגרון.
102 הגמרא מבארת את דברי הברייתא. שואלת הגמרא: מָה אֵי וְאֹמְרַר –
103 מדוע צריכה הברייתא להביא את הפסוק 'הוא יושב ממולי' ואין די
104 בפסוק הראשון. ועוד, שמהפסוק השני לא משמע שמול העורף אינו
105 בעורף ממש, שאינו מבאר אלא היכן מקום העורף. מבארת הגמרא:
106 כוונת הברייתא לומר, וְכִי הֵימָּא שְׁאֵמַנְם מִהַפְּסוּק 'עורף ולא פנים'
107 אנו למדים ש'מול ערפו' הכוונה למקום הרואה את העורף, אבל
108 עוֹרָף גּוֹפִיָּה לֹא יִדְעִין הֵימָּא הוּא, דְהִנְדַּע מוֹל דְיִדְיָה הֵימָּא – שְׁנַדַּע
109 היכן המקום שנקרא 'מול' העורף, תָּא שְׁמַע – בוא ולמד דבר זה
110 מהפסוק 'כִּי פָּנָי אֵלֵי עוֹרָף וְלֹא פָּנִים', מִכְּלָל עוֹרָף הוּא לְהִרִי פָּנִים
111 – מאחורי הראש במקום שכנגד הפנים, ואם כן ממול העורף הוא
112 כנגד הצואר במקום שרואה את העורף.
113 הגמרא מבארת כיצד היא מצות המליקה: אִמְרַי בְּנֵי רַבִּי חֵיִיא,
114 מִצְוֹת מְלִיקָה כִּיצַד, מְחִוִּיר ו-מוֹשָׁךְ סִימָנִים לְאַחֲרֵי הָעוֹרָף,

1 דָּאָם בְּן – שתחזור בך, מִפְּסוּלָה לָּהּ לְקַמְיָתָא – הרי אתה מקלקל
2 בכך את ההוראה הראשונה שאמרת בשם רב, שהגרים בשליש
3 הראשון והאחרון ושחט שלישי האמצעי שחיטתו כשירה, שְׁהָיָה
4 הָתָם מָה טַעֲמָא קָא מְבַשְׂרָת ו-הכשרתו, דְכִי נִפְקָא חַיֹּתָא
5 בְּהַבְשִׂרָה קָא נִפְקָא – שכאשר יצאה חיותה, בשעת השלמת חיתוך
6 רוב הסימן, יצאה על ידי שחיטה כשירה, ואף על פי שלא נשחטה
7 רובה בכשרות, הָכָא נָמִי כִי נִפְקָא חַיֹּתָא, בחיתוך הרוב, בְּהַבְשִׂרָה
8 קָא נִפְקָא ו-יצאה) ופסולתה. ואם תכשיר כאן, הרי זה מורה שאין
9 הולכים אחר שעת השלמת חיתוך הרוב, אלא אחר רוב מעשה
10 השחיטה, ואם כן כשרק השליש האמצעי נשחט בכשרות תפסל,
11 שהרוב נעשה שלא בכשרות.

12 דברי אמוראים נוספים בנידון זה: אִיקְלַע ו-נודמן) רַב נְחֵמָן לְסוּרָא,
13 בְּעוֹ מִיָּנִיָּה, שְׁחַט שְׁלִישׁ וְהִגְרִים שְׁלִישׁ וְשָׁחַט שְׁלִישׁ, מָהוּ. אִמְרַר
14 לָהּ, לָאוּ הֵינּוּ ו-האם אין אלו דבריו) דְרַבִּי אֱלֵעָזָר פֶּר מְנוּמִי,
15 דְאִמְרַר רַבִּי אֱלֵעָזָר פֶּר מְנוּמִי, שְׁחִיטָה הַעֲשׂוּיָה כְּמִסְרַק – שעשויה
16 באלכסון הלך ושוב, והחתך נראה כשיני מסרק, שהם בולטות
17 וביניהם רוחים שקועים, בְּשֵׁרָה. והבינה הגמרא שכונתו לשחיטה
18 שתחילתה בתוך הטבעת והגרים מחוצה לה ושוב חוזר לתוכה, והרי
19 שהכשיר בשחט בתוך הגרים ושחט. ודוחה הגמרא: וְדִלְמָא הַכְּשִׁיר דוּקָא
20 כְּשֵׁל הַחֲתָךְ הוּא בְּמִקּוּם שְׁחִיטָה, דְהֵינּוּ בְּתוֹךְ הַטְּבֵעוֹת בְּלֹא
21 הגרמה כלל, ולא כאשר הגרים בשליש האמצעי. משיבה הגמרא:
22 אִם בְּמִקּוּם שְׁחִיטָה, מָה אֵי מְלִימָרָא ו-מה החידוש בכך שלא תפסל
23 השחיטה מפני שעשויה כשיני מסרק. הגמרא מקיימת את הדחיה:
24 מָהוּ דְתִימָא בְּעֵינָן שְׁחִיטָה מְפוֹרְעַת ו-גלויה וניכרת לעין וְלִיבָא –
25 וכאשר היא עשויה כמסרק אינה כן, קָא מְשַׁמַּע לָן רַבִּי אֱלֵעָזָר שְׁאִף
26 על פי כן כשירה. אמנם מדובר כשכולה במקום הראוי, ואין להוכיח
27 שכשירה בהגרים בשליש האמצעי.

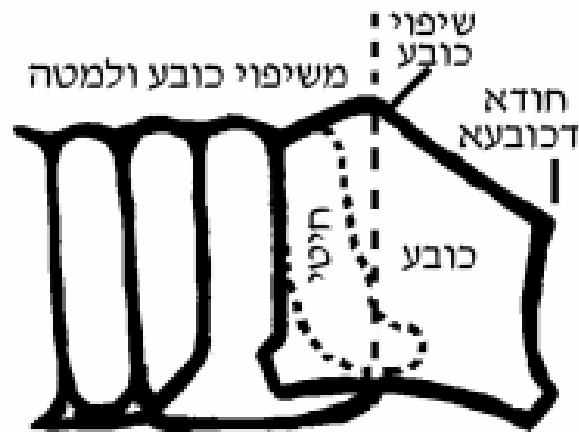
28 דברי רב יהודה ורבי יוחנן ועוד אמוראים: (סִימָן כ"ד) וְתִיב ו-ישב)
29 רַבִּי אַבָּא, אַחֲרֵיהּ ו-אחוריו) דְרַבִּי בְּהֵנָא, וְתִיב רַב בְּהֵנָא קָמִיָּה
30 ו-לפני) דְרַבִּי יְהוּדָה רַבִּי, וְתִיב וְקָאמַר רַב כְּהַנָּא וְשָׁאֵל מִרְבִּי יְהוּדָה
31 שאלות אלו. שְׁחַט שְׁלִישׁ וְהִגְרִים שְׁלִישׁ וְשָׁחַט שְׁלִישׁ, מָהוּ. אִמְרַר
32 לִיָּה רַב יְהוּדָה, שְׁחִיטָתוֹ בְּשֵׁרָה. כְּשִׁיטְתוֹ לְעֵיל (ע"א). הִגְרִים שְׁלִישׁ
33 וְשָׁחַט שְׁלִישׁ וְהִגְרִים שְׁלִישׁ, מָהוּ. אִמְרַר לִיָּה, שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה.
34 וכשיטתו שם. שְׁחַט בְּמִקּוּם נֶקֶב, כְּגוֹן שְׁהִיָּה חֲצִי הַקְּנָה פְּגוּם בְּצִדוֹ
35 החיצון (הפונה לאויר העולם), וְהַמְשִׁיךְ הַשְׁחִיטָה וְחַתָּךְ מִשֵּׁם וְהַשְּׁלִים
36 הַחֲתָךְ לְרֹב הַקְּנָה, מָהוּ. אִמְרַר לִיָּה, שְׁחִיטָתוֹ בְּשֵׁרָה. שְׁחַט וּפְגַע בּוֹ
37 נֶקֶב, כְּגוֹן שְׁהִיָּה חֲצִי הַקְּנָה פְּגוּם בְּצִדוֹ הַפְּנִימִי (הפונה למפרקת),
38 וְהִתְחִיל לְשַׁחֹט מִצִּדוֹ הַחִיצוֹן הַשְּׁלֵם עַד שֶׁהִיָּע לְנֶקֶב, מָהוּ. אִמְרַר
39 לִיָּה, שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. לְאַחַר זִמְן אֲזַל ו-הלך) רַבִּי אַבָּא, אִמְרַרָה אֵת
40 תשובות רב יהודה) קָמִיָּה ו-לפני) דְרַבִּי אֱלֵעָזָר, אֲזַל רַבִּי אֱלֵעָזָר
41 אִמְרַרָה קָמִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן, אִמְרַר לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן, מָה אֵי שְׁנָא אִם שַׁחַט
42 ואחר כך פגע בנקב שהטרף, משחט במקום נקב שהכשיר. אִמְרַר לִיָּה
43 רַבִּי אֱלֵעָזָר, שְׁחַט בְּמִקּוּם נֶקֶב, נַעֲשֶׂה כְּמִי שְׁשָׁחַט עוֹבֵד בּוֹכְבִּים
44 חֲצִי קְנָה וְנִמְרַר לִיָּה אֶת הַשְׁחִיטָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשִׁירָה, כִּיּוֹן שִׁיִּצִּיאַת
45 החיות נעשתה בידי ישראל, והוא הדין כאן שהיה חצי קנה פגום
46 והשלים השחיטה מהנקב והלאה, שִׁיִּצִּיאַת החיות נעשתה על ידי
47 שחיטתו וכשירה. אבל כאשר שְׁחַט וּפְגַע בּוֹ נֶקֶב, נַעֲשֶׂה כְּמִי
48 שְׁשָׁחַט יִשְׂרָאֵל חֲצִי הַקְּנָה וְנִמְרַר עוֹבֵד בּוֹכְבִּים אֶת הַשְׁחִיטָה,
49 שהבהמה פסולה, כיון שהישראל לא שחט כשיעור שחיטה, ונגמרה
50 השחיטה בפסול. והוא הדין כאן שהיה נקב באמצע הקנה אחר
51 שחיטת חציו, נמצא שלא הושלמה השחיטה על ידי השוחט.
52 משמע חציו יוחנן תשובת רבי אלעזר, קָרִי עֲלֵיהּ – קרא עליו,
53 כלומר חזר על דבריו בליגלוג, עוֹבֵד בּוֹכְבִּים, עוֹבֵד בּוֹכְבִּים, כאומר
54 לו, על הכל אתה תולה טעמך בשחיטת עובד כוכבים, וכל היום אתה
55 יכול לחזור על תיבות אלו, שאין נכון הדימוי לשחיטתו.
56 דברי רבא זוה: אִמְרַר רַבָּא, שְׁפִיר קָרִי עֲלֵיהּ עוֹבֵד בּוֹכְבִּים עוֹבֵד
57 בּוֹכְבִּים, דְּבִשְׁלָמָא הָתָם כְּשִׁחַט יִשְׂרָאֵל וְגַמְרַר עוֹבֵד כּוֹכְבִּים,
58 פְּסוּלָה, מְדַהֵה לִיָּה לְיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁחַט רַבָּא שֶׁל קְנָה, שְׁזוּהוּ שִׁיעוּר

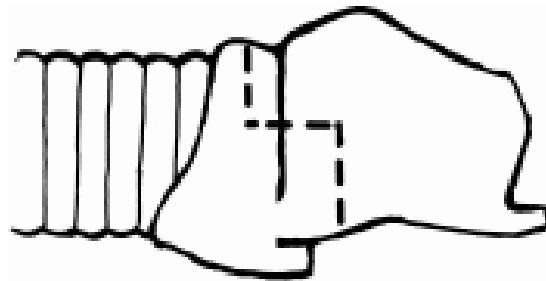
המשך ביאור למסכת חולין ליום שישי עמ' ב

- 1 וּמִזְלֵק אֹתָם לְבָדָם בְּלֹא שְׂדֵרָה וּמִפְרָקָתָהּ.
- 2 מַחְלֹקֶת בְּבִיאוֹר דַּעְתָּם: אֵיכָא דְאָמְרֵי שְׂכוּנָתָם אֵף מִחֲזוֹר סִימְנִים,
- 3 שִׁיכּוּל לַעֲשׂוֹת מְלִיקָה גַם בְּאוּפֵן זֶה, אֲךָ וּדְאִי שְׂמִצְתָּהּ לַחֲתוּךְ אֶת
- 4 הַשְּׂדֵרָה וְהַמִּפְרָקָתָהּ וּבִכְךָ לַהֲגִיעַ אֲלֵיהֶם וּלְחַוְתָּכֶם. וְאֵיכָא דְאָמְרֵי
- 5 שְׂאֵמְרוּ מִחֲזוֹר סִימְנִים דְּנִקְא, שְׂאֵם הַקְדִּים וְחֲתוּךְ שְׂדֵרָה וּמִפְרָקָתָהּ כַּדִּי
- 6 לַהֲגִיעַ לְסִימְנִים, מְלִיקְתוּ פְסוּלָהּ. אוֹמְרֵי הַגְמָרָא: וּמִסְתַּבְרָא כְּמֵאֵן
- 7 דְּאָמְרֵי שְׂכוּנָתָם אֵף מִחֲזוֹר. כְּמֵאֵי – מִנִּין לֹאֲמַר כֵּן, מִדְּקָתְנִי
- 8 בְּמִשְׁנֵתֵינוּ הַשּׁוֹחֵט מִן הָעוֹרֶף שְׂחִיטָתוֹ פְּסוּלָהּ, הַמּוֹלֵק מִן הָעוֹרֶף
- 9 מְלִיקְתוֹ כְּשֵׂרָה,

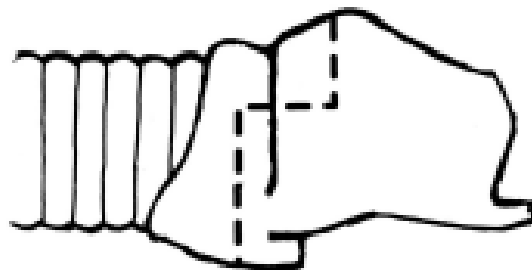
משיפוי כובע ולמטה

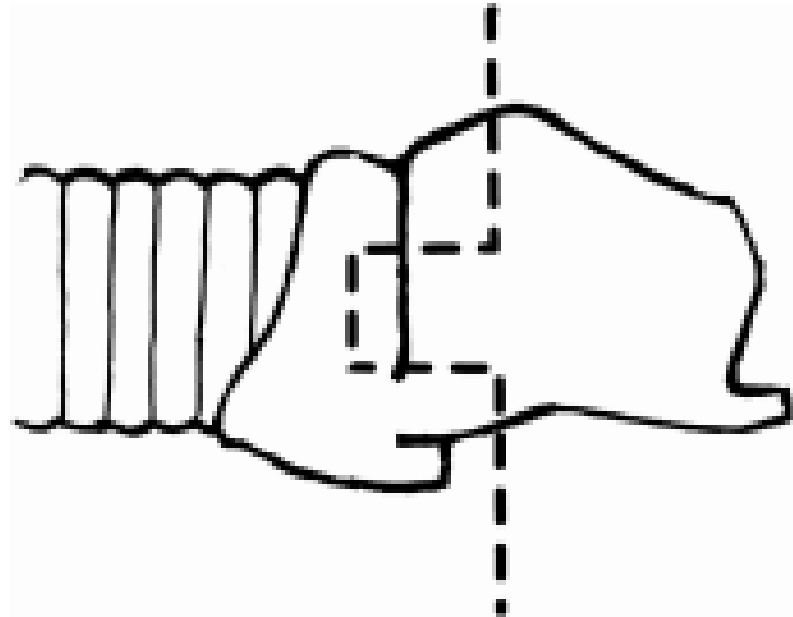
בציור זה ניתן לראות כיצד
חיתוך משיפוי כובע ולמטה
(לכיוון הקנה) משייר בחיטי.
וראה גם נספח תמונות עמי 5.
**שחט שני שלישי והגרים
שלישי**

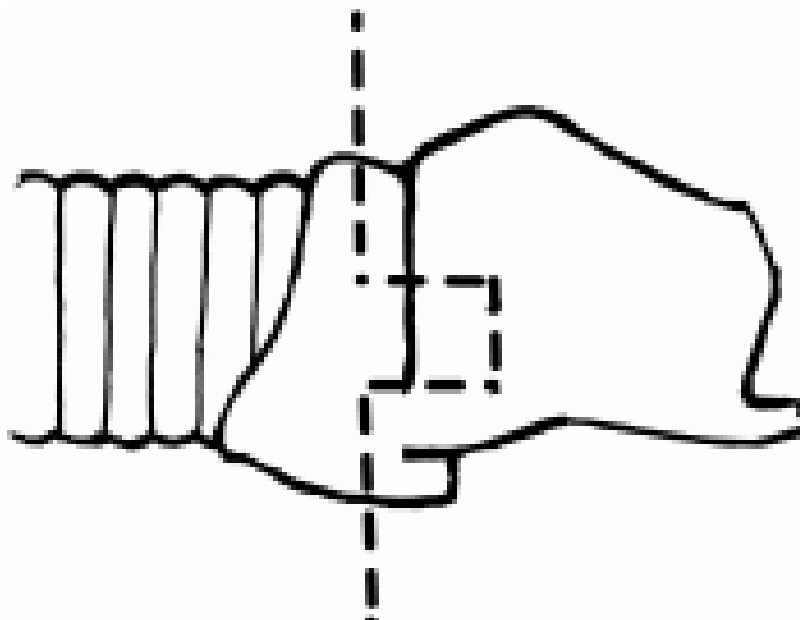
**הגרים שלישי ושחט שני
שלישי**

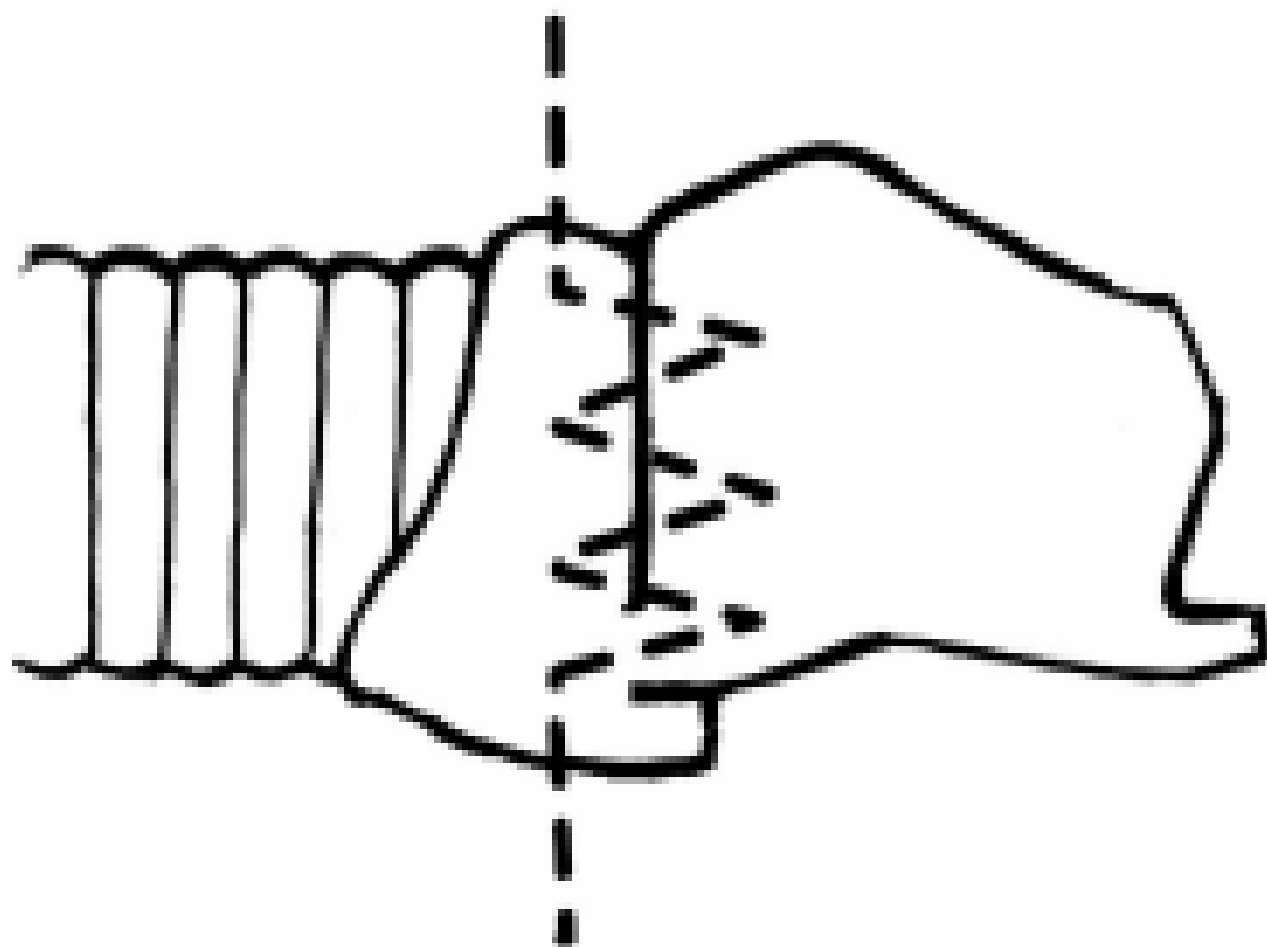
הגרים שלישי ושחט שלישי
והגרים שלישי

שחט שלישי והגרים שלישי
ושחט שלישי

שחיטה העשויה כמסורק

השוחט מן הצדדים וכו'

חתך רוחב (סכימטי) של צואר הבהמה

מול הרואה את העורף

מחזיר את הסימנים לאחורי עורף ומולק

